

Karlskrona Läkareförenings 1375:e ordinarie sammanträde å
Sjöofficersmässens lokaler den 26 april 2012.

"IVF – och sedan?" Greta Edelstam AKIS

2010 fick Edwards nobelpriset för sin upptäckt av IVF.

Men långt tidigare hade han nått en milstolpe i sin karriär, nämligen 1978 då Louise Brown föddes. En välskapt flicka och den första bebisen som fötts efter IVF. Sen dess har över 4 miljoner bebisar fötts efter IVF och assisterad befruktning.

Var står vi så idag?

Det finns en rad olika metoder för assisterad befruktning.

Insemination som innebär att man deponerar spermier i livmodern, detta har associerats med ökad risk för flerbörd och är inte så vanligt nu längre.

Det som de flesta kanske förknippar med assisterad befruktning är idag IVF – "in vitro fertilisering" där befruktningen äger rum utanför kroppen och ett embryo förs tillbaka.

Men möjligheterna slutar inte där.

Vidare finns idag också "ICSI" – intracytoplasmatisk spermieinjektion där spermien förs in i äggcellen, samt spermie och äggdonation.

Vid genetiska sjukdomar finns idag också möjlighet att på embryerna göra preimplantatorisk genetisk diagnostik, PGD.

Man kan också göra fertilitetsbevarande åtgärder inför ex strål- och cytostatikabehandlingar där äggceller eller spermier fryses ner.

Hur är det då med fertiliteten?

Man brukar säga att efter 1 år av oskyddade samlag så har ca 80% av alla par blivit gravida.

Vid IVF så blir 35-40% gravida efter att ha fört tillbaka ett embryo. Vid spontana samlag är risken, eller chansen att bli gravid ca 30%. Förutsatt att man är en frisk 25-åring...

Ca 3% av alla barn som föds i Sverige föds efter IVF. IVF/ ICSI utförs på 16 kliniker i Sverige och åldersgränserna varierar beroende på om man gör det privat eller landstingsfinansierat.

För att få det bekostat av landstinget ska man vara under 40 år i de flesta landssting i Sverige. Privat är åldersgränsen 43 år.

I andra länder i Europa och världen har man andra gränser eller inga gränser alls, som i Tjeckien och Ukraina.

Hur ser det ut i framtiden?

På senare tid har det debatterats mycket om sk "social freeezing" vilket innebär att kvinnor i fertil ålder kan frysa ner sina äggceller i privata frysar och betala en årlig avgift. Detta för att använda dem när andan faller på eller karriären har gått i stå.

Detta kan ju betraktas som att inte lägga alla ägg i samma korg ifall drömprinsen inte skulle infinna sig i tid. Vad som dock fortfarande är oklart är hur kvaliteten på äggen är efter 20 år i en frys.

Vidare finns så kallat surrogatmödraskap där en annan kvinna bär barnet, efter födseln får sedan paret adoptera sitt barn.. Detta är inte tillåtet i Sverige men går att utföra privat utomlands.

Även embryon kan doneras, ofta av par som fått över efter IVF, inte heller detta är tillåtet i Sverige.

Däremot är det tillåtet med äggdonation i Sverige, det är emellertid svårt att hitta donatorer bla pga den ringa ersättningen för ett ganska riskfyllt och smärtsamt jobb...

Var det så här Edwards hade tänkt att hans upptäckter skulle användas? Det lär vi nog aldrig få veta.

Vid pennan, Lisa Johansson